

3. Postignute temperature i brzina hlađenja, pod uslovom da je u procesu muže i održavanju opreme za hlađenje mleka zastupljena potrebna higijena, stvaraju realne mogućnosti da primenom ove opreme proizvođači mleka isporučuju mlekarama mleko čiji će kvalitet odgovarati zahtevima savremene tehnologije i donetih zakonskih propisa.

4. Relativno kratko vreme hlađenja mleka kod ispitivane opreme uslovljava manje eksploatacione troškove. Ako pri tom uzmemo u obzir i cenu opreme ove firme, koja je i do 30% niža od ostalih oprema sličnih svojstava, dolazimo do zaključka da se primenom kada za hlađenje mleka koje proizvodi firma O. L. R. A. — Inox iz Italije, postiže hlađenje s niskom cenom koštanja po litri ohlađenog mleka, što i s ekonomskog aspekta predstavlja veliko preimućstvo.

Vijesti

MILIJARDA I PO ZA REKONSTRUKCIJU

Bivše područje bjelovarskog kotara, pored osječkog, ima danas najveće tržišne viškove mlijeka u SR Hrvatskoj. Oni se cijene na nekih 50 miliona godišnje.

Na tom području postoji vrlo duga tradicija za proizvodnju mlijeka za tržište i tu su bile podizane naše prve mljekare.

Neposredno prije rata projektirana je u Bjelovaru nova mljekara. Gradnja je bila završena god. 1948, a montaža samo djelomično, zbog nepotpune isporuke opreme iz ČSR. Građevinski je mljekara bila izgrađena za kapacitet prerade 30 000 l na dan, od toga 10 000 l konzumnog mlijeka, 10 000 l prerade u maslac i kazein.

Preuzimanjem ovog objekta od Zagrebačke mljekare (god. 1962) mijenja se proizvodni program, povećavaju se količine mlijeka i mljekara zbog promjene proizvodnog programa, nedovoljne opremljenosti i znatnog priliva mlijeka postaje građevinski i tehnički nepodesna.

Iako je Zagrebačka mljekara kod preuzimanja utrošila oko 120 miliona starih dinara vlastitih sredstava u ovaj pogon, to ni izdaleka nije pokrilo potrebe. Zbog toga je radnički savjet Agromljekarskog kombinata iz Zagreba u sklopu kojeg je tada bila i Zagrebačka mljekara donio na sjednici 12. V 1966. »Investicioni program rekonstrukcije mljekare« u Bjelovaru koji je bio podijeljen u više etapa.

Na osnovu konsultacije danskih stručnjaka i kasnijih saznanja pristupilo se prvoj etapi rekonstrukcije, da se poveća kapacitet prerade za daljnjih 30 000 l mlijeka na dan, što znači ukupno 60 000 litara. To je bilo uglavnom otklanjanje uskih grla, kao što je bila nabava klasične tehnološke opreme (sirne kade, separatori, preše, bazeni, cisterne, transporteri, cijevi za mlijeko, zrijači, crpke, i dr.), energetska i laboratorijska oprema (rashladni uređaji, para i instrumenti), te građevinske adaptacije nužne za montažu nove opreme, povećanje skladišnog prostora za zrenje sireva, izgradnje nove trafo-stanice i dr.

Mljekara Bjelovar locirana je u središtu tradicionalnog govedarskog područja, gdje dominira individualni sektor.

Stupanjem Privredne reforme u život porasla je ponuda mlijeka na ovom području za 30% i stalno je u porastu. To je bila posljedica uključivanja indi-

vidualne proizvodnje mlijeka u premijski sistem, niveliranje cijena poljoprivrednih proizvoda i bolji uvjeti kooperacije, koji su djelovali da mlijeko dobije odgovarajuće mjesto u stočarskoj proizvodnji. Sve su to bili uvjeti koji su još više stimulirali individualnog proizvođača na što veću proizvodnju mlijeka odnosno na stvaranje sve većih tržišnih viškova mlijeka, tako da je Bjelovarska mljekara ušla u plan otkupa mlijeka za god. 1968. sa 30 000 000 litara.

U skoroj budućnosti predviđa se da će se te količine povećati na nekih 40 000 000 litara mlijeka na godinu. Iz toga se može zaključiti da je Mljekara Bjelovar dobro locirana u središtu stočarskih rejona, na izvoru dovoljno sirovina, kako sada, tako i ubuduće. Na njoj je krupan zadatak, u razvoju govedarstva ovog kraja i da bi taj zadatak mogla izvršiti, treba je još bolje tehnički osposobiti odgovarajućim kapacitetom za prihvati i preradu tržišnih viškova mlijeka njenog gravitacionog sirovinskog područja, pa se je pristupilo drugoj većoj etapi izgradnje Mljekare Bjelovar. To je u prvom redu izgradnja skladišta za sireve kapaciteta oko 800 000 kg, s kompletnom tehnološkom opremom, zatim nabava nove savremenije opreme u postojećim proizvodnim halama i izgradnja nekih pratećih objekata.

Po završetku ove etape rekonstrukcije Mljekara Bjelovar će imati dnevni kapacitet prerade mlijeka od 110 000 l i prema tome će moći otkupiti i preraditi u kvalitetne proizvode sve tržišne viškove mlijeka na svom gravitacionom sirovinskom području.

Odlukom radničkog savjeta Zagrebačke mljekare od 4. VIII 1968. investicioni iznos iznosio je 528 000 000 dinara. Taj iznos se je do sada povisio na oko 720 000 000 dinara, što još uvijek nije dovoljno, pa se radi na dopuni programa u novom iznosu od 750 000 000 dinara što znači ukupno 1 470 000 000 d. To su ogromna sredstva i dio tih sredstava obezbjeđuje radni kolektiv Zagrebačke mljekare oročavanjem sredstava u visini 8% od neto osobnih dohodaka radnika kroz 12 mjeseci, a i naši dobavljači mlijeka koji su oročili jednomjesečnu isplatu mlijeka također kroz 12 mjeseci.

Inž. Ivica Štefekov, Bjelovar

Iz domaće i strane štampe

Prehrana u svijetu neće biti bolja prije 1975. (No 65/68) — Iz objavljenog izvještaja Ujedinjenih nacija u Ženevi vidi se da se u zemljama u razvoju neće smanjiti glad do 1975. Izvještaj je objavljen na osnovu studija organizacije FAO.

Momentana potreba hrane u tim zemljama mogla bi se do tog vremena podmiriti iz viškova drugih zemalja. Treba da se načine u svijetu za to potrebne zalihe. Razlika između domaće proizvodnje hrane zemalja u razvoju i njihovih potreba cijeni se da će u god. 1975. iznositi u vrijednosti od 7,5 milijarda dolara. FAO preporučuje svjetsku zalihu od 5—8,5 milijuna tona žitarica, a za 80—130 mil. dolara drugih živežnih namirnica. Nadalje treba imati zalihe u vrijednosti od 200 milijuna dolara da se ublaže posljedice ev. lokalnih katastrofa.

FAO smatra da se apsolutni broj stanovnika, koji su nedovoljno ishranjeni u nerazvijenim zemljama, neće vjerovatno smanjiti do 1975. iako će se povećati njihov dohodak i prosječna potrošnja živežnih namirnica.

(Schw. Milchzeitung)

Kvalitet mlijeka i mlječnih proizvoda Gradske mljekare u Banjaluci i mogućnosti njihovog poboljšanja (Hadžidečić I., H. Beganović, A. Milanović. Marković R., Hadžihalilović F., Muftić H. — »Veterinaria« 3/68.) — Mljekaru u Banja Luci snabdijevaju mlijekom: Poljoprivredno - industrijski kombinat »Mladen Stojanović« iz Bosanske Gradiške s dobrima u Novoj Topoli i Aleksandrovcu, Poljoprivredno dobro »Motajica« iz Srpa s pogonima Pavelići, Prijeljezi i Sitneš, Poljoprivredno podu-